

Liikuntapalvelujen asiakasmaksut 1.1.2025 alkaen

Hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunta 23.09.2024 § 45

Valmistelija Liikuntapäällikkö Roope Marski

Liikuntahalli sekä uimahalli ovat kaksi ehkä näkyvintä osa-aluetta Oriveden liikuntapalvelujen toiminnassa. Liikuntakeskusten ylläpidosta koostuu yli 60% liikuntapalvelujen budjetista. Ulkoliikuntapaikoilla ei ole ollut käytössä hinnoittelua muuten kuin ulkopuolisten tekemissä ja yritystoimintaan liittyvissä varauksissa, vuoromaksut ulkoliikuntapaikoilla vaikuttavat merkittävästi ylläpitokulujen kattamiseen sekä niihin liittyvien oheiskustannusten nousuun.

Käyttömäärät ovat koronan jälkeen nousseet vuosittain ja hyvinvoinnin kehittämiseksi käyttäjiä on ohjattu siirtymään sarja- ja kausikortteihin. Vuonna 2023 tehtiin kävijäennätyksiä ja sama trendi on jatkunut myös kevätkaudella 2024. Käyttäjämäärien nousu osaltaan vaikuttaa myös kustannuskehitykseen, liikuntakeskukset sekä alueet tarvitsevat enemmän ylläpito- ja huoltotyötä ja aineita sekä materiaaleja kuluu entistä enemmän.

Oriveden kaupunki edellyttää kaikilta yksiköiltä toimia talouden tasapainottamiseksi. Liikuntapalvelujen tulosityksikössä käyttötalouden menot ovat osittain hankalia ennustaa ja kustannusten muutos kesken toimikauden voi aiheuttaa suuriakin vaihteluita talouden toteumaan (energia ja polttoaineet, ostopalvelut, kaluston rikkoutuminen yms). Toiminnan tasapainotuksessa on vain muutamia toteuttamiskelpoisia vaihtoehtoja kuten toiminnan keskittäminen omaan palveluntuotantoon, osittain palveluverkon supistaminen (vähällä käytöllä olevien alueiden/liikuntapaikkojen sulkeminen) sekä käyttömaksujen ja vuokrien tarkastaminen.

Liikuntapalvelujen hinnastot on päivitetty viimeksi elämänlaatulautakunnassa 25.10.2023 ja ne otettiin käyttöön 1.1.2024. Liikuntahallin sekä uimahallin hinnoittelu on yhdenmukaistettu ja molempiin oikeuttaa sama pääsymaksu ja tunniste.

Käyttömaksujen hintoja on tarkastettu ennakoarvioinnissa käytetyllä ajanjaksolla seuraavasti (2018-2024)

- 2018: perushinta 6,5€ (alennettu 3€), 10x 55€, kausikortit 120/200€
- 2020: perushinnan tarkastukset + 0,50€
- 2021: perushinta 7,00€ (alennettu 4€), 10x 60€, kausikortit 150/250€
- 2023: hintojen yhtenäistäminen ja tarkastus perushinnan osalta 7,50€ (alennettu 4,5€), 12x 65€.

Oriveden hintataso aikuisten kertalipun hinnassa on tällä hetkellä ympäristökuntien uimahallien (6) vertailussa reilusti keskiarvon alapuolella Eläkeläisten, nuorten ja lasten osalta hintataso sijoittuu myös koko joukon edullisimmaksi.

Kaupunki kompensoi verotuloilla liikuntapaikkojen käyttöä ja uimahallin sekä liikuntahallin kohdalla se tarkoittaa ka 6,60 €/käyntikerta (TP23). Käyttäjiltä keskimääräisesti kerätty käyttömaksun määrä on 1,80€ (TP23). Hintojen tarkastus ylöspäin 0,50-1€ (10-15%) tarkoittaisi vuositasolla n 20-30 t€ lisäystä maksutuottoihin. Toisaalta hinnantarkastus mahdollisesti ohjaa käyttäjiä enemmän sarja- ja kausimaksuihin. Tällainen kohdennettu hinnantarkastus

tukee säännöllistä, oman kunnan asukkaan käyttöä. Korotukset kohdistuvat pääosin satunnaisiin käyttäjiin, jotka maksavat kertamaksuja. Hinnankorotusten riskinä on käyttäjämäärien lasku, riski on ennakoarvioinnin mukaan alhainen koska hintataso säilyy korotusten jälkeenkin keskiarvoltaan alueen keskitasolla tai sen alapuolella.

Huomioitavaa on, että orivesiläisille alle 18-vuotiaille sekä yli 75-vuotiaille liikuntatilojen käyttö on ollut pääosin maksutonta. Tarkastustarpeesta huolimatta monipuolisia, ohjattuja sekä myös maksuttomia liikuntaryhmiä ja mahdollisuuksia on tarkoitus järjestää edelleen kaikille ikäryhmille. Vuoden 2025 aikana toteutettavia maksuttomia liikuntamahdollisuuksia voivat olla mm eri ikäluokille maksuttomat ”höntsytelailut” liikuntahallilla ja ulkoliikuntapaikoilla. Osaan näistä vuoroista voidaan järjestää vierailuja tai ohjattua toimintaa. Liikunta- ja uimahallilla voidaan järjestää kuukausittain matalan kynnyksen teemapäivät ”avoimet ovet”-periaatteella, jolloin tietty aika/palvelu on kohdennettu jollekin käyttäjäryhmälle maksuttomana, tästä esimerkkinä esim maksuton aamu-uinti joka kuukauden 1. keskiviikkona tai maksuton kuntosalin yhteisvuoro joka kuukauden 1. maanantaina.

Viimeisten 2-3 vuoden aikana yleinen kustannustaso on noussut merkittävästi eikä sitä ole täysimääräisesti siirretty palvelujen hintoihin. Nousseet energia, ylläpito, ulkoiset palvelut sekä palkat ovat kaikki tuoneet lisäpainetta tilittäjille maksutarkastuksiin. Viimeisimpänä kustannusvaikutuksena ovat yleisen arvonlisäveron korotukset, jotka luovat painetta myös itse tuotteen tai palvelun omakustannehinnan nousulle. Kaikkien näiden eri osa-alueiden korotukset ovat yli 10% kokonaisvaikutukseltaan.

Tilavuokrien käyttöönotto kohdistetaan ennalta varattuihin sekä vakiovuoroihin kaikilla liikuntapalvelujen ylläpitämillä liikuntapaikoilla. Matalan kynnyksen omaehtoinen, satunnainen liikkuminen olisi edelleen suurelta osin maksutonta. Tilavuokrilla tullaan vastaamaan kohonneisiin ylläpidon kustannuksiin ja hävikkiin sekä ilkeiden tuomiin korjauskustannuksiin. Tilavuokrien vaikutus maksutuottoihin olisi arviolta noin 20-30 t€ vuodelle 2025 (6kk) ja jatkossa ka 50 000€ vuodessa. Tilojen osalta vuokrien käyttöönotto kaikille käyttöpaikoille vastaa nykyiseen trendiin ja käytäntö on osoittanut useissa kunnissa jopa tilojen käyttöasteen nousua. Verrannaisvaikutuksena tilojen käyttömaksuista seuraa vain pieni riski vuoromäärän vähenemiseen. Tietty priorisointi maksullisissa varauksissa on kokemusten mukaan lisännyt erilaisten, uusien käyttäjäryhmien varausmahdollisuuksia, josta taas on tuloksena käyttöasteen nousu pidemmällä aikajänteellä.

Toimivalta	Hallintosääntö 47 §
Esittelijä	Liikuntapäällikkö Roope Marski
Päätösehdotus	<p>Hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunta vahvistaa liikuntapalveluiden käyttömaksujen tarkastukset seuraavasti 1.1.2025 alkaen liikunta- ja uimahallin osalta sekä tilavuokrien käyttöönoton vakiovuorohausta 5/2025 alkaen kaikkiin liikuntapaikkoihin:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aikuisten kertamaksu 8,50€ 2. Eläkeläisten, lasten ja nuorten sekä työttömien ja varusmiesten kertamaksu 5€ 3. Sarja- ja kausikortit: 12x 80€, 6kk 200€, 12kk 300€ (vastaavat alennusryhmät 50/120/200) 4. Seniori ja erityisliikkuja 6kk 80€ /12kk 150€ 5. Ohjattu liikunta 10€ / 7€ 6. Poistetaan seuraavat maksujen periaatteet:<ol style="list-style-type: none"> a. Alle 18- ja yli 65-vuotiaille toimintaa järjestäviltä yhdistyksiltä ei peritä maksua eikä tilavuokraa, mikäli käytössä on omaohjaaja

b. yli 75-vuotiaiden osalta harrastamisen maksuttomuus.
7. Tilavuokrat otetaan käyttöön alkaen vakiovuorohausta kevät-kesä 2025. Tilamaksut toteutetaan olemassa olevan hinnaston mukaan kaikille käyttäjäryhmille. Orivedelle rekisteröityjen seurojen ja yhdistysten osalta alle 18- ja yli 75-vuotiaiden toiminnan tilavuokran alennus on 50% (osallistujista yli 50% täyttää ikärajan ehdon).

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin kohtien 1-6 b osalta. Lautakunta päätti palauttaa valmisteluun päätösehdotuksen kohdan numero 7.

Kokouskäsittely Kokousasian liitteenä olevaan Uimahallin pääsymaksut 2025 - hinnastoluonnokseen tehtiin kokouksessa seuraavat korjaukset:
Uimakoulun sarjakortti ~~120,00~~ € 60 €
Vauvauinnin / Lapsivanhempi uimakoulun kausimaksu ~~200,00~~ € 80 €.

Hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunnan jäsen Tuula Sivusaari saapui kokoukseen asian esittelyn aikana kello 15.04 ja poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana klo 16.42.

Kokous keskeytettiin tauon ajaksi asian käsittelyn ja päätöksenteon jälkeen kello 17.08-17.23.

Hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunta 07.11.2024 § 54
335/02.05.00.00/2024

Valmistelija Liikuntapäällikkö

Lautakunta päätti palauttaa valmisteluun 23.9.24 kokouksen pykälän §45 päätösehdotuksen kohdan numero 7. "Tilavuokrat otetaan käyttöön alkaen vakiovuorohausta kevät-kesä 2025. Tilamaksut toteutetaan olemassa olevan hinnaston mukaan kaikille käyttäjäryhmille. Orivedelle rekisteröityjen seurojen ja yhdistysten osalta alle 18- ja yli 75-vuotiaiden toiminnan tilavuokran alennus on 50% (osallistujista yli 50% täyttää ikärajan ehdon)."

Kokouskäsittelyssä päästiin tahtotilaan tilamaksujen käyttöönotosta ja valmistelun jatkaminen toteutettiin kutsumalla Seurafoorumi koolle 4.10.24.klo 16-. Ilmoittautuneita oli 8 ja paikalle saapui 13 edustajaa eri yhdistyksistä ja urheiluseuroista. Seurafoorumissa esiteltiin talouden tasapainoituksen periaatteita sekä liikuntapalveluihin kohdistuvia säästötarpeita ja niiden toteuttamismahdollisuuksia. Osallistujille jaettiin materiaalina esimerkkilaskelmia mahdollisesta tilamaksukäytännöstä ja sen kustannusvaikutuksesta.

Seurafoorumissa keskusteltiin kattavasti erilaisista mahdollisuuksista ja hinnoittelun vaikutuksista harrastamiseen, esille tuotiin myös lajikohtaisia tasapuolisuusnäkökulmia. Yhtenä ehdotuksena esitettiin toimintakorvauksista luopumista maksuttomuutta vastaan.

Liikuntapäällikön pohjaesitys hinnoittelulle perustuu olemassa olevaan hinnastoon sekä sen mahdollisimman yksinkertaiseen käyttöön jatkossa. Talouden näkökulmasta toimenpiteiden tulee olla sellaisia jotka luovat säästöjä oikeasti kokonaisuutena, eivätkä vain näennäisesti supistaen menoja tai lisäävän tuloja jollekin tuloslaskelman kohdalle. Tilavaraushinnoittelu luo lisätyön tarvetta jota myöskään ei ole tässä kohtaa kartoitettu, liikuntatilojen vuokrauskapasiteetti on huomattavasti

suurempi kuin nykyinen n 7 000 tunnin vuosikäyttö. Laskutuksen myötä tulee oheistapahtumia mm myyntireskontra, reklamaatiot, hyvityslaskut, perintätoimet jne. Tilojen hallinta- ja laskutusohjelmat ovat kustannuksiltaan suuria investointeja ja tuovat kuukausimaksuja jotka osaltaan syöväät näin pienen toimijan hyödyn lisätuotoista.

Yksinkertaisimmillaan varaustoiminta / tilamaksujen toteutus onnistuu esim kuukausittain tehtävällä laskutuksella myönnettyjen vakiovuorojen mukaan, lisätunnit laskutettaisiin puolivuositain. Yksittäiset varaukset toteutettaisiin verkkokaupan kautta. Käyttöön tulisi ottaa kolmikantainen hinnoittelu: Perushinta, joka kattaa myös Oriveden ulkopuoliset toimijat, ja alennusprosentit orivesiläisille yhdistyksille sekä orivesiläisten yhdistysten/seurojen <18v ja >75v kohdennettuun toimintaan. Alennusprosentit olisivat voimassa vain vakiovuoroihin kohdistuvassa toiminnassa sekä sisäisissä veloituksissa, kilpailu- sekä turnaus- ja tapahtumatoiminta veloitettaisiin perushinnan mukaan.

Liikuntapäällikkö osallistui KuntaLiike-verkoston keskisuurten kuntien tapaamiseen 25.-26.9. sekä teams palaveriin 18.10.. Liikuntapalvelut järjesti 16.10. Oriveden osalta oman työpajan jossa käsiteltiin alustavia materiaaleja sekä seurojen kantaa maksuihin. Paikalla olivat tiiminvetäjät eri yksiköistä (liikuntahalli, uimahalli, ulkoliikuntapaikat).

Hinnoittelukäytänteet tulevat muuttumaan käytännössä koko toimialueella valtakunnallisesti ja monissa paikoissa toteutetaan paikallisesti erilaisia ratkaisuja, mm joustavaa hinnoittelua yms. Yhtenevää kaikille on se että liikuntapalvelujen tuottaminen vaatii käyttäjävetoista hinnoittelua ja se vääjäämättä kohdistuu käyttömaksujen korotuksiin sekä uusien maksujen käyttöönottoon. Seurayhteistyössä tulevaisuudessa tulee korostumaan uudet toimintatavat, ostopalvelujen tuottaminen sekä harrastamisen mahdollistaminen myös matalan kynnyksen osalta niissä kunnissa joissa ei välttämättä ole resursseja järjestää kattavaa kerhotoimintaa kunnan omana palveluna.

Valmitelun tuloksena hinnastoa on korjattu tilavuokrien osalta ja mm uuden kulunhallintajärjestelmän osalta (tunnistemaksu). Hinnastoa on myös täsmennetty joiltain osin koskien tunnisteiden käyttöä ja yleisiä toimintatapoja.

Alennusprosentteiksi työryhmän sekä Seurafoorumin palautteen osalta esitetään orivesiläisille rekisteröidyille yhdistyksille tilamaksujen perushinnoista -50%, alle 18- ja yli 75-vuotiaiden toimintaan kohdentuvissa varauksissa -75%. 75% alennus voimassa myös sisäiseen laskutukseen. Uimahallin tilamaksut esitetään toimintaympäristön vaatimusten vuoksi pidettäväksi hinnaston mukaisina.

Toimivalta

Hallintosääntö 27 §

Esittelijä

Liikuntapäällikkö Roope Marski

Päätösehdotus

Hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunta vahvistaa liikuntapalvelujen hinnastot sekä alennusprosentit esittelyn sekä liitteiden mukaan. Hinnastot astuvat voimaan 1.1.2025, tilamaksujen osalta vakiovuorohausta 2025 alkaen.

1) Oriveden uimahallin hinnasto 2025

2) Oriveden liikuntahallin ja ulkoliikuntapaikkojen hinnasto 2025

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kokouskäsittely

Hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunnan jäsen Tuula Sivusaari saapui kokoukseen asian esittelyn aikana klo 15.06.

Kokous keskeytettiin tauon ajaksi asian käsittelyn ja päätöksenteon jälkeen klo 15.38-15.47.
